

Å skrive livet

av Monika Lorås Rønning

Hvordan skrive livet? Hva består en livsfortelling av? Jeg tar med meg flere spørsmål inn i kurset «Livsfortellinger» med Merete Morken Andersen. I dagene og ukene etter kurset, er det fremdeles spørsmålene som er fremst i tankene: hva former et liv, hvordan fange et liv i skriften, er det mulig? Hva er sant, hva er drøm, hva er det imellom, det som er diktet, men likevel sier noe sant om livet?

«Å finne form til sin egen livsfortelling kan ha stor forandringskraft», sier kursbeskrivelsen, og vi er 20 spente deltakere som møtes på zoom sammen med Merete i løpet av det ukelange kurset. I forkant av kurset hadde vi fått tilsendt en konvolutt med blant annet en fysisk timeplan med et fast oppsett for hver dag. Det var lagt opp til stunder med egen skriving - hver morgen skulle vi skrive tre morgensider, basert på Julia Camerons morning pages – og det var tre felles samlinger på zoom i løpet av dagen. Vi orienterte oss ut ifra en digital kursplattform, hvor det ble lagt ut ulike podkaster om dagens tema, og hvor vi kunne finne anbefalte tekster. Det var også mulig å sende beskjeder, i tillegg til at vi hadde vår egen logg og digitale skuff. Sammen og hver for oss skulle

vi lære å utforske våre eller andres livsfortellinger. Vi skulle gå dypere inn i hvordan skrive livet gjennom «å gjøre det private til språk».

Skrivningen hjelper oss til å finne frem til flere mulighetsrom i livet, og kan åpne opp nye perspektiver, sier Merete. I utforskningen av oss selv, og i letingen etter noe i oss selv som vi ønsker å få tak i, veileder Merete oss gjennom huset. Oss selv som et hus, oss selv som et hjem å dra på besøk til. Lars Saabye Christensen sier i forordet til Nils Yttris etterlatte dikt «Jeg vender tilbake til deg, Paris» at han ser på jeget som arkitektur: «med rom, ganger, karnapper, kott, trapper, etasjer, fasader, kjellere, loft. Du rekker ikke å besøke hele bygget i løpet av et liv». I løpet av kurset i «Livsfortellinger» skal vi utforske våre egne hus, våre egne loft og kjellere, våre egne liv og de bestanddelene livet består av – jeget som arkitektur. Gjennom de sju dagene som kurset varer er vi inno badet, soverommet, stuen, entreen, kjelleren, loftet og kjøkkenet, som representerer henholdsvis kroppen, drømmen, relasjoner, grenser, røtter, forestillinger og næring. Dette er jo et arbeid, om man går dypt inn i det, som man som sagt kan utforske og

reflektere over gjennom et helt liv. Og kanskje rekker man ikke gjennom alle rommene, som Saabye Christensen skriver? Hva denne rominndelingen av oss selv og jeget også sier noe om, og som Merete Morken Andersen mange ganger refererer til i løpet av kurset, er at det viser at vi er mange; at vi selv som personer har mange ulike sider, roller og erfaringer – at vi er mangefasetterte. Våre selv 'contain multitudes', sier Merete, og viser til Bob Dylan sin sang «I contain multitudes». I arbeidet med å skrive livet, sitt eller andres, handler det derfor om å romme seg selv, romme alle sidene ved det selv et du besøker med din skrift, og gjennom ordene fange alle de ulike sidene som et liv representerer. Ingen liten oppgave, det er sikkert. Men vi begynner på badet.

«Kroppen har vært med oss hele livet, kroppen var der», sier Merete. «Kroppen er ditt vitne», og jeg skal innrømme at jeg ikke har gått helt inn i det verkende, det som river mest, jeg har unngått og gått helt inn til meg selv og spurt ryggen min, bena mine, hjertet mitt, magen min, men jeg kjenner at jeg har lyst til å besøke dem, mine kroppsdeler, det som er meg. Alle mine år i kroppen min, alle mine erfaringer som sitter i kroppen min, vil de komme ut? Vil de dele noe med meg?

Når jeg skulle skrive en kroppsdels historie, hvor havnet jeg? Jeg havnet i tærnes verden, de snakket til

hverandre om meg, deres eier, og hva de ønsket av meg, hva de savnet. De snakket også om sine erfaringer i livet, og noen skjellsettende opplevelser hvor de kunne være mer frie enn de vanligvis er. Jeg beveget meg altså til den kroppsdelen som er lengst mulig vekk fra meg, og som en fagperson uttalte er altså stortåa den kroppsdelen som er lengst vekk fra hjernen. Dit ville altså jeg. Jeg tenker at det var en ufarlig impuls, og at det var derfor jeg fulgte den, men den ga også innsikt i meg selv. Den lille samtalen som et par av disse tærne hadde, den handlet om meg og hvordan jeg lot dem leve, de vilkårene de hadde, og hadde hatt opp igjennom. Tilbake til badet må jeg nok igjen, tilbake til flere av mine kroppserfaringer. Fordi vi må ha med oss kroppen når vi skriver, poengterer Merete.

En sentral tanke og et utsagn som lå som en hvelving over kurset var: «Du vet at du vet mere enn du vet». Hva betyr det? Om jeg skal forklare dette, etter å ha lyttet til Merete, er det at det handler om et eget rom inne i deg selv, et rom du kjenner, som du vet at er der, og som du sjelden besøker, om noen gang? Det handler om det ubevisste. Det handler om å være åpen for å følge impulser som du ikke nødvendigvis kan forklare hvorfor det er lurt eller logisk at du følger. Merete sier at om du kjenner impulser, legger merke til de når de kommer, så følg de gjerne om du har anledning (og om

det ikke er impulser som av lovmessige grunner ikke bør følges), og gjennomfør det du føler for å gjennomføre, fordi på et eller annet punkt vil det vise seg at det er av betydning for deg og ditt liv, og derigjennom for din skriving. Det kan komme til syne eller til nytte i noe du skaper, noe du arbeider med, og poenget, sier Merete, er at slike impulser kommer fra dette stedet i deg selv som vet mye, men som du ikke helt klarer å gripe. Om du gir etter for denne impulsen, om du følger dette sporet, så kan det føre til noe bra, noe gjennomgripende for deg, og denne impulsen kan være inspirasjonen, det kan være en stemme som sier med ett; skriv ned dette. Skriv det ned, det er viktig! Lytt til det, det vil si deg noe. Du trenger ikke nødvendigvis forstå det fullt ut, bare få det ned, bare følg innskytelsen. Det vil gro noe fra dette, det at du følger din egen indre stemme som sier til deg gå dit, se hva du finner, jeg tror det er noe interessant der, bare gå videre, følg sporene, innskytelsen, tanken, ideen, impulsen, inspirasjonen, følg deg selv og gjør deg selv godt ved å gjøre det stemmen din i deg selv sier at vil være bra for deg å gjøre. Inspirasjonen har bare ligget der hele tiden og ventet på at du skal ta den imot, sier Merete. La deg lokke!

Dagene på kurset startet med en morgenhilsen fra Merete på en tilsendt lydfil, og med lyden av fuglesangen der ute på Nesodden i de

tidligere morgentimene. Det er som om vi strekker oss samtidig inn i den nye dagen, som om vi samtidig gnir søvnen ut av øynene, og er sammen i de vare stundene som vibrerer når dagen tar til, når vi selv er i ferd med å våkne. Jeg tar meg i å tenke om det er mulig å si at vi oppleves tidvis å være nærmere hverandre i disse øyeblikkene enn det vi kunne ha vært på et reelt fysisk kurs? Gjennom Meretes morgenhilsen er vi i alle fall nært til stede i denne vare stunden som oppvåkningen er.

Det er akkurat i denne tilstanden det også er fint å sette seg ned å skrive morgensidene sine. Du har ikke tatt innover deg det som skal skje i løpet av dagen, har ikke lest nyheter, eller meldinger eller e-poster, men går direkte til deg selv, møter deg selv i det øyeblikket du har åpnet øynene, og hva finner du? Forsvarsverket vårt er ikke så steilt stilt opp, våre tanker er ennå flytende materie som blander seg inn i og sammen med rester av nattens drømmer, kanskje er du ennå i den stemningen, og i det du tar tak i papiret, tar tak i pennen eller blyanten, kjenner på konturene av en fysisk verden mens du selv ennå forsøker å finne tankene dine, leter deg frem til noe som kan fortelle deg noe, som kan gi deg noe, som sier noe du merker deg, kanskje? Det er uansett ikke så viktig, fordi det handler om å bare la ordene komme, og kanskje legger du merke til noe i det du

skriver, kanskje ikke, men ved å bare la ordene komme fritt uten vurderinger eller kontroll på grammatikk eller innhold, lar du deg selv snakke fra den andre siden av deg selv, fra drømme-siden av deg selv, du lar den delen av deg som vet mer enn du vet at du vet, komme til orde. Følg strømmen!

I løpet av kursdagene sammen med Merete og alle de andre skrivende menneskene som var inne i sine respektive rektangulære rammer og rom i zoom, merket jeg selv en innskytelse som jeg ønsker å følge videre i skrivelivet. Jeg kom til at jeg ønsker å undersøke et nært familiemedlems liv gjennom skriften, språket, noe som også vil føre meg gradvis nærmere bestanddelene av det som har formet mitt eget liv, min egen livsfortelling. Hvordan prosessen og fortellingen vil utfolde seg og hvilket uttrykk den vil ha er ennå i utvikling, og enn så lenge følger jeg de impulser jeg kjenner knyttet til dette nye prosjektet. Ja, jeg skriver der det er noe som rører seg, jeg skriver meg inn til livet, og kjenner forhåpningene slå røtter.

I dagene før kurset tok til fikk vi alle som nevnt tilsendt en konvolutt, og en av de tingene jeg spent pakket ut var et kremmerhus med frø, som viste seg å være reddikfrø. Slik kurset ga frø som kunne sås inn i den videre skrivingen av livet, var også disse fysiske frøene noe å følge opp. Nå står de i god jord ved kjøkkenvinduet og svaier allerede

grønne og dansende i morgensolen som kommer inn kjøkkenvinduet.

Monika Lorås Rønning
monikar202@hotmail.com

